

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ ФАВҚУЛОДДА ҚУРУЛТОЙИ

14 сентябрь куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Коммунистик партиясининг фавқулодда XXIII қурултойи бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби, Ўзбекистон Жумҳурияти Президенти Ислам Каримов «Ижтимоий-сиёсий вазият ва республика партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида» маъруза қилди.

Мазкур маъруза юзасидан музокаралар бўлиб ўтди.

Сўнгра делегатлар Ўзбекистон Компартияси фавқулодда XXIII қурултойи баёноти ва қарорини қабул қилдилар. Бу ҳужжатларда Ўзбекистон Коммунистик партияси КПСС таркибидан, унинг барча ташкилий тузилмаларидан чиққанлиги ва марказий органлар-

дан ўз вакилларини чақириб олиши таъкидланган. Юз берган вазиятда Ўзбекистон Компартияси ҳозирги ҳолатда иш олиб боролмайди ва сифат жиҳатдан янги сиёсий ташкилотни — Ўзбекистон Халқ Демократик партияси тузиш, уни Коммунистик партиянинг ҳуқуқий вориси, деб эълон қилиш зарур деб ҳисобланди.

Қабул қилинган баёнот ва қарорга мувофиқ янги партия таъсис қурултойини чақириб юзасидан ташкилот комитети, Ҳаракат дастури, Низомини тайёрлаш ва ташкилий тузилмаларини ишлаб чиқиш комиссияси тузилди. Ташкилот комитетига жойларда муваққат комитетлар тузиб, барча ташкилий ва тушунтириш ишларини шу комитетлар орқали олиб бориш, Ҳаракат дастури ва Низом матбуотда эъ-

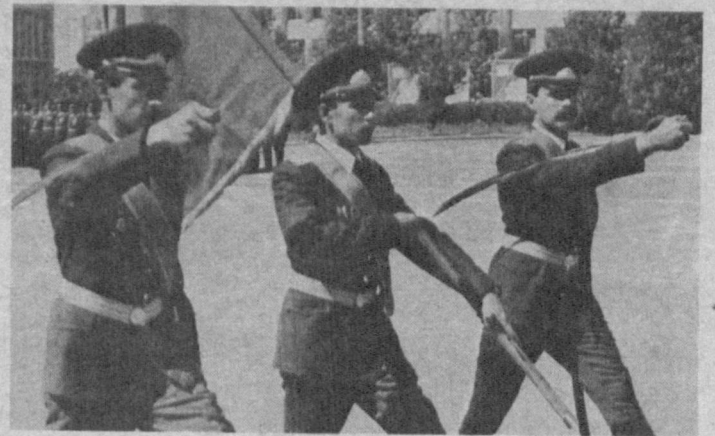
лон қилиниб, кенг муҳокама этилгандан сўнг партия аъзоларини қайтадан рўйхатга олиш, таъсис йиғилишларини, туман, шаҳар ва вилоят конференцияларини чақириб масалаларини ҳал қилиш топширилди.

Қабул қилинган ҳужжатларда янги партия таъсис қурултойида ташкилий жиҳатдан расмийлаштирилиб, ҳуқуқий ворисликка доир барча масалалар ҳал этилгунга қадар ҳозир ишлаб турган барча партия тузилмалари сақланиб қолиши лозимлиги таъкидланади.

Қурултойда Ўзбекистон Жумҳуриятининг Президенти И. А. Каримов яқунловчи нутқ сўзлади.

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг фавқулодда XXIII қурултойи шу билан ўз ишнини тугаллади.

БИРИНЧИ ҚАСАМЁД (СУРАТЛИ РЕПОРТАЖ)

НИҚОБ ЕЧИБ ТАШЛАНДИ

УТГАН йилнинг 15 ноябрь куни эди. Уй бекаси Л. Розилова қизи Ольга билан чақчақлашиб ўтирарди. Икковидан бошқа ҳеч ким йўқ.

Ногоҳ қўнғироқ чалинди. Эшикка ўрнатилган кичик кўзгудан қарашса, остонада милиционер.

— Сизларга чақирув қоғози бор, эшикни очинг, илтимос, — деди у мулоимгина.

Афсуски, у ёлғиз эмас экан. Ортидан яна уч киши кириб келди, энг даҳшатлиси, улар юзларини ниқоб билан яшириб олишган, кимлигини билиб бўлмасди.

«Милиционер» аёлга пичоқ ўқталди. — Хўжайинингиз видеосалонда мудири бўлиб ишлайди. Қани йиниб қўйганларини «милиция»га топширинг-чи!

Ниқобли кишилар эса лом-мим демай Л. Розилованинг қўлларини сочиг билан чандиб боғлашди. Диванда қалт-қалт титраб ўтирган Ольгани эса одеял билан чирмаб ўрашди. Ана энди у қанча бақириб-чақирса ҳам, овозини ҳеч ким эшитмайди.

Уй бекаси ҳам ногоҳоний даҳшатдан қотиб қолган, қўрқувнинг зўридан ҳатто ўзини билмай қолиш даражасига яқинлашганди.

Босқинчилар уйни тинтий бошлашди. 2 минг 500 сўм пул топилди. Японияда ишлаб чиқарилган «Дживиси» белгили 6000 сўмлик видеомагнитофонни, ҳар бири 100 сўм турадиган 42 дона видеокассетани, 4 минг 200 сўмлик тилла занжирни, 500 сўмлик тилла узукни ва бошқа буюмларни олишди. Хаммасини кўшиб ҳисоблаганда, 15 минг 783 сўмлик буюмларни қўлга киритишгач, хайр-маъзурни насия қилиб, жўнаб қолишди.

Пастда — шундоқкина қароқчилик юз берган уй ёнида уларни «ГАЗ-24» белгили 32-25 ТНБ рақамли такси кутиб туради.

— Хўш, энди қаёққа ҳайдай? — деб сўради хизматидан бир неча баробар кўп мукофот олган ҳайдовчи Алексей Белов йўлдан кўз узмай.

Орқада ўтирганлардан бири сурилиб унга яқинлашдида:

— Кемага тушганнинг жони бир, дейдилар. Сен ҳам бизга шериксан энди. Шунинг учун

ишончлироқ жой топ. Мана бу нарсаларни икки-уч кун ҳидини чиқармай яшириб туриш керак, — деди.

А. Белов анчадан бери таксида ишлайди. Ҳайдовчиларда эса ким кўп — таниш-билишлар. Шу боис рулни тўғри Ал Хоразмий даҳасига томон бурди.

Хайрият, ҳамма иш хамирдан қил суғургандек осон кўчди. Жанна Бабашкина уйда экан. Белов ва унинг янги тутинган дўстлари шу ерда бир пиёладан чой ичиб, нафас ростлашди.

Хўш, куппа-кундуз кун қароқчилик қилишга журъат этган кимсалар ким ўзи?

Уларнинг бири, яъни «милиционер» — Данил Зокиров. Аслида қорақалпоғистонлик, ҳозирда эса Чилонзор даҳасида истиқомат қилади.

Бу ишбилармон йигит бошқа ҳамтовоқларига қараганда ёш жиҳатдан ҳам, удабуронлик жиҳатдан ҳам устунроқ, 1962 йилда туғилган. Қаердандир милиционер формасини топган ва режа амалга ошгач, куйдириб ташлаган.

Иккинчи босқинчи Игор Плешанов — 1967 йилда Тошкентда туғилган, у ҳам Чилонзор даҳасида истиқомат қилади, муқаддам судланмаган.

Иззат Шералиев эса ўзбек. Еши 24 да. У ҳам қамоққа олингунга қадар Чилонзор даҳасида яшаб келган.

Босқинчиликнинг тўртинчи иштирокчиси эса айни дамларда қидирувда юрибди. Изқуварлар ишига халақит бериб қўямаслик мақсадида унинг исм-шарифини ва қаерда туриб, қайси ташкилотда ишлашини ҳозирча сир тутамиз.

Яқинда Акмал Икромов тумани халқ суди уюшган жиний гуруҳнинг қабиҳ ҳаракатларини атрофлича ўрганиб чиқди. Юқорида номлари келтирилган уч нафар талончи Ўзбекистон жумҳурияти жиний мажмуасининг 127-моддаси 2-қисмига мувофиқ айбдор деб топилдилар ва етарлича жазо билан «тақдирландилар».

Такси ҳайдовчиси Алексей Белов эса суд мажлисида жиний гуруҳ аъзоларининг олдиндан танимаслигини, бу ишга бош қўшмаганлигини айтиб, ўзини оппоқ кўрсатмоқчи бўлди. Лекин тўпланган далиллар ва қолаверса, судланувчиларнинг, жабрланувчи ва гувоҳларнинг кўрсатмалари ҳам унинг айбини ойдинлаштирди. Натижанда киракаш ҳам хизматига яраша «ҳақ»ини олишга мўяссар бўлди.

Раҳмон АЛИ.

БОШИГА ТУШИРДИ

Олмалик шаҳрилик У. Энвер улфат қидириб узоққа бормади. 72 ёшли қўшнис Г. Кашаповани ҳузурига чорлади. Кеч соат олтиларда бадани қизиган «она-бола» улфатлар ўртасида муроса қочди. Шерга айланган Энвер болта билан шишадоши бошига туширди. Г. Кашапова ҳамсояси уйига

ҚИСҚА ХАВАРЛАР

зиёфат дардида қадам босганди. Афсуски, у ердан ўлиги чиқди...

АРОҚ ЮКИ ҚУРИМАСДАН

Тунги соат бирларда Чирчиқ шаҳридаги уйлارнинг бирида

ҳам фожа юз берди. А. Рашид хонадонда икки бекорчи В. Захаров ва Г. Юн ти-жиллашиб қолдилар. Ҳали дастурхонда турган бўш шишадеги ароқ юки қуришга улгурмасдан чиққан жанжал оқибатида Захаров пичоқни Юн кўрагига санчди.

Ғ. ЖУРАЕВ.

СССЖИ ИИВнинг ички кўшинлар Тошкент олий ҳарбий-техника билим юртининг тарихи ўтган йилнинг октябрь ойидан бошланган. Утган давр мобайнида асосий диққат-эътибор янги даргоҳни малакали ҳарбий муаллимлар билан тўлдиришга, билимгоҳ ҳудудини ободонлаштиришга, унинг техник базасини такомиллаштиришга, тингловчиларни жалб этишга қаратилди.

Кун кеча билим юртида

1-ўқув йилининг очилишига бағишланган тантана бўлиб ўтди. Билимгоҳнинг бошлиғи генерал-майор Хачам Шогенов йиғилган курсантларни муборакбод этди (1-сурат).

Оркестр садолари остида (2-сурат) билим юртининг Байроғи саф бўйлаб олиб ўтилди (3-сурат).

Бежирим кийинган ҳарбийлар унга таъзим бажо келтирилди (4-сурат).

(Давоми 2-, 4-бетларда).

БИРИНЧИ ҚАСАМЁД

[Боши 1-бетда].

Курсантлар ҳарбий қасамёд қабул қила бошлайдилар. Улар Ватанни севишга, ҳарбий техникани мукамал ўрганишга, билимларини оширишга сўз берадилар (5-сурат). Азиз ота-оналари, ака-опалари, сеvimли укажонлари, сингилжон-

лари улар шодлигини баҳам кўриш учун бу ерга ташриф буюрганлар (6-сурат). Нигоҳлар ҳаяжон билан ўз жигар-гўшаларига боқади.

Билим юртига жумҳуриятдан 185 курсант қабул қилинди. Қолганлари эса иттифоқимизнинг турли бурчакларида истиқомат қи-

лувчи ёшлардир. Улар тўрт йил мобайнида олий маълумотли алоқачи, иқтисодчи, молиячи, қурувчи каби касбни эгаллайдилар, кейин хизматни ўташ учун жумҳурият ИИБ ҳамда иттифоқ ички қўшинлари қарамоғига юбориладилар. Ҳарбий куй авжига чиқади (7-сурат). Курсантлар қасамёд-

га содиқ қолиш учун махсус ҳужжатларга қўл қўйишмоқда. Ким билади дейсиз уларнинг ҳаёлидан нималар ўтапти (8-сурат)? Ҳарбий ҳаётга ўз умрларини бахшида этган ёшларнинг орзулари беқиёс.

(Давоми 4-бетда).

(СУРАТЛИ РЕПОРТАЖ)

БИР НИҲОЛКИ...

Жамиятимизда жиноятчилик шиддат билан ўсиб бораётгани ҳақидаги шов-шувларга қўлоқларимиз анча-мунча ўрганиб қолди. Лекин мен битта нарсага ҳеч ҳам кўника олмаяпман. Қалби чиркин, юзи қора, қўли эгри кимсалар орасига навихол болалар қай тариқа тушиб қолмоқдалар! Бунга ким айбдор? Наҳотки, ҳали ғаламислик сари қадам қўйиб улгурмаган нозик вужудларга биздан кўра жиноятга мойна шахслар таъсири кучлироқ бўлса!

Шу йил 25 март кунин Янгиқўрган тумани ИИБ ходими А. Ҳасанов 1975 йилда туғилган Умид Ҳайдаровни муассасамизга олиб келди. Ҳанузгача бу боланинг ота-онаси топилмапти. Умиднинг ўзи эса асаб касалликлари шифохонасида даволанмоқда.

26 апрель кунин эса наманганлик Т. Каримова чамаси беш-олти ёшлардаги бир болани бизга топширди. У гапиролмайди, шахсини аниқлаб бўлмапти. Шу бонс 26-болалар уйида тарбияланмоқда.

Баъзи бир рўзномасеварларга оғир ботмасини ён-атрофимизда тирноққа зор ояллар қанчал! Уларнинг ота-оналари эса ўз фарзандларидан воз кечишган кўринади. Бу қандай разолат, бу қандай ношукрчилик!

Мухаббат Ҳайдарованинг ёши 19 да. Бир пайтлар Фаргона вилоятида ўз ота-онаси бағрида бахтиёр яшарди. Бора-бора отасининг сурункали равишда спиртли ичимлик истеъмол қилиб, кунда-кунора жанжал-сурон кўтариши жонига теғди. Уйдан бош олиб чиқиб кетди. Оқибатда енгилбоқ

кишилар доирасига тушиб қолиб, қизлик ифратидан жудо бўлди.

Ҳозир унда одоб-ҳаё деган тушунчалардан зарра нишона йўқ. Акс ҳолда олиб кетиш учун келган 60 ёшли бобосининг умидини чил-чил сийдирмаган, устига-устак уятли сўзлар билан ҳақорат қилмаган бўларди.

Содиқ Мусаев 1976 йилда Уйчи туманида таваллуд топган. 16-мактабнинг саккизинчи синф ўқувчиси. Афсуски, уни тўғри йўлга солиш учун ота-онаси, мактаб ўқитувчилари билан олиб бораётган ишларимиз самарасиз кетмоқда.

Поп туманидан келтирилган Садоқат Ҳакимова 17 ёшда. Лекин гнёҳавид. Ота-онаси ажралишгач, у шу йўлга кириб кетди.

Уйчи туманилик Моҳира Ази-

зова ҳам шу иллат тўфайли гулдек умрини ҳазон қилмоқда. Ҳозирда ҳеч қаерда ишламайди. Ота-онаси билан мурасиси йўқ.

Ана энди қайд этилган мисолларга — адашган ва адашайётган тақдирларга асосланиб, мулоҳаза юритсак бўлади.

Ҳеч ким онадан жиноятчи бўлиб туғилмайди. Айтилик, умрининг энг лаззатли фаслини ўтказиши керак бўлган юқоридаги болалар ҳам аслида бир ниҳолдай гап. Ниҳолки эса қайси томонга эгса, ўша томонга қараб ўсади. Демак, айб бобонда, яъни бизда — ота-оналар ва атрофдаги кишиларда экан. Бундан хулоса чиқариш керак.

Б. ТОЗИЕВ,

Наманган вилояти ИИБ қошидаги воёга етмаганларни қабул қилиш ва тарқатиш муассасаси бошлиғи милиция катта лейтенанти.

РУЗНОМАДА БОСИЛМАДИ,
АММО...

ИЖОБАТСИЗ ҚОЛМАДИ

«...Мен 1990 йили декабрь ойида мактабда ишлаб юрган пайтимда нархи 66 сўмлик этигимни ўғирлатиб юбордим. Дарҳол Қўқон шаҳар ички ишлар бўлимига ёзма равишда мурожаат қилдим.

12-хонада Эргашев деган милиция ходими аризамни қабул қилиб олди ва: «Сиз кетаверинг, топилса, хабар қиламиз», — деди.

Яна шу йил март ойларида бориб учрашдим. Фойдаси бўлмади. Этигим топилишига кўзим етмай қолди. Шу сабаб рўзнома тахририятига ёздим...»

Қўқон шаҳридаги мактаб фарроши Кимёхон Абдурахмонова мактубини текшириб, чора кўриш учун ўша шаҳар ИИБ бошлиғи милиция майори Шукрулла Рўзमतовга жўнатди.

Мана, у кишининг бизга йўллаган жавоби:

«...Қўқон шаҳар ИИБ Сизлар юборган хат бўйича текшириш ўтказди.

Чиндан ҳам фуқаро Кимёхон Абдурахмонова ўтган йил декабрь ойида нархи 66 сўм бўлган бир жуфт этигини номаълум шахс ўғирлаганини ҳақида ариза берган. Мазкур иш бўйича оператив-тергов гуруҳи воқеа жойини кўздан кечириб, қидирув ишларини олиб борган. Лекин бу ҳаракатлар бирор натижа бермаган.

Ҳозирги кунда бу иш яна қайтадан бошланди».

АҚЛИЙ КЎРЛИК ОҚИБАТИ

Эҳ, бу ичкилик... Бир неча мuddат ичида яхшини йўлдан оздириб, ёмонни ваҳшийга айлантирадиган оғу! Уни ичган одам кўр, уни ичган одам қар! Ва яна энг даҳшатлиси — уни ичган одам нимани ихтиё эгса, ўшани қилаверади...

Бахтиёр Абдужалилов Тошкент тумани Кўктерак қишлоғининг Киров кўчасидаги 64-уйда яшайди (кейин маълум бўлишича, пропискдан ҳам ўтмаган экан). Касби — новвой. Унинг ёрдамчи Родмон Тянь нонни бозорга элтиб сотиб туради. Ҳали балоғат ёшига етмаган.

Бахтиёрнинг ҳаммаҳалласи кўпчилик қатори уни ҳам тўйга таклиф қилди. Бахтиёрга гўё қанот битди. Тўй оқшоми сеvimли ичимлигидан роса сийрди. Шогирди ҳам «норасмий визит» билан тўйга ташриф буюрган экан, секингина устози ёнига чўқди. Бахтиёр унга дастурхоннинг «диққатга сазовор жойини» кўрсатди. Ингитчанинг кўзи ўйнади. Елкалашиб ичишди. Очкўзликини эп билишиб, битта шишани шим ичига яширишди-да, тўйхонани тарк этишди.

Шиша Бахтиёрнинг уйида очилди, жиноятнинг эшиги ҳам...

Киров кўчасидаги уйлардан бирининг эшигини узун темир билан очиб ичкари киришди. Йўл-йўлакай дуч келган эшикларнинг қулфи ҳам бузилди. Қўлларига илинган нарсаларни диван устига тахлай бошладилар. Телевизор, магнитофон, газмоллар, тақинчоқлар, туфли, ...аёллар ич қўйлаклари, колготкалари ва яна алланарсалар. Ҳаммасини чойшабга ўраб кўя қолишди. Ташқарига чиқишгач, Бахтиёр: «Ҳозир чиқаман», — деганча яна ичкарига кириб кетди. «Ҳаммаси жойида», — деди Родмон олди-га чиқиб, — Энди кетсак бўлади». Бир оздан сўнг шипшийдон хонадон қизил аланга оғушида гуриллаб ёна бошладилар...

Орадан бчр неча кун ўтиб, Бахтиёр Абдужалилов умрининг ҳам 5 йили «ёниб кетди». Р. Тянь уч йилга «кесилди». Тошкент тумани халқ суди ана шундай ҳукм чиқарди.

Маҳкам ҲАКИМОВ.

ХАЗИНАБОННИНГ ЎЛИМИ

ЕХУД ПАЛАК ЕЗАЕТГАН ЖИНОЯТЧИЛИК ХУСУСИДА АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР

Ульяново шаҳридаги 16-уйда яшовчи Албина билан Нина жуда апок-чапоқ эди. Айниқса, шундай таниши борлигидан Нинанинг боши осмонда. Тўғрида, таниши кимсан — 36-механизациялашган кўчма колонна (МКК)да кассир. Пичоғи доимо мой устида. Қўли текканнинг, оғзи тегар, деб бежиз айтилмаган. Албина Нинани ўзи меҳнат қилаётган ташкилотга ишга ўтказиб қўйгач, уларнинг оғиз-бурун ўпишиши янада қуюқлашди.

Албина кўнгилхушликни суярди. Уни тергайдиган эри бўлмагач, ўйнаб-қуладига. Ҳар куни айш-ишрат, тонг отгунча мижозлар билан ҳам пинҳона, ҳам ошқора «учрашув»лар. Бундай учрашувларнинг лаззатидан Нина ҳам бебахра қолмасди. Бир майизни қирқ бўлиб ейдиган дугоналар «висол» онларидаги ҳузур-ҳаловатда ҳам ёнма-ён бўлишарди.

Кейинги пайтда Нина дугонасига бошқача қарайдиган бўлди. Унинг юрагида Албинага нисбатан ҳасад уйғонган эди. «Гадонинг душмани гадо бўлади», — деб шуни айтса керакда. Тонгга яқин борлиқча ажиб бир сукунат ва сокинлик чўқади. Тонг уйқусининг занжир халқалари киприкларни тарқ этгиси келмайди. Ҳамма ширин уйқуда.

Ана шу сокинлик устма-уст жингиллаган телефон кўнғироғидан бир зум гангиб қолгандек бўлди. Мамадиёр Бойзоқов дарҳол телефон дастасини кўтарди.

— Уртоқ бошлиқ, мен ички ишлар бўлимининг навбатчисиман. Шаҳардаги Дўстлик кўчаси, 16-уйда ёнғин бўлаётми!

— Ҳозир етиб бораман.
Мамадиёр воқеа содир бўлган жойга етиб келганда, ўт ўчирувчилар иш устида эди. Тўрт қаватли 16-уйнинг 10-хонасидаги ёнғин бартараф этилди. Ўй эгаси Албина Холоденко ва унинг дугонаси Нина Смирнова номаълум шахслар томонидан пичоқлаб ўлдирилган.

Дастлабки қидирув ишлари бошланди. 25-хонада яшовчи Н. Смирнованинг ўғли Алексей Позикаев ҳам номаълум шахслар томонидан ўлдириб кетилганлиги аниқланди.

Марҳума А. Холоденко 36-МККда кассир бўлиб ишлаши аён бўлгач, қидирув гуруҳи эрта билан дарҳол «Галаба» давлат хўжалиги ҳудудида жойлашган унинг ишхонасига йўл олди. Номаълум шахслар қурувчиларнинг темир қутдида сақланаётган 43 минг сўмлик маошини ўмариб кетишган эди.

Фожиа ниҳоятда сирли равишда амалга оширилганлиги сезилиб турарди. Жиноятни очиш учун Жиззах вилояти ички ишлар бошқармаси ва прокуратураси, Зомин тумани ички ишлар бўлими ва прокуратураси ҳамкорлигида шосселинк тергов-қидирув гуруҳи тузилди. Унга вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари Г. Гайрян бошчилик қилди.

Хуқуқ-тартибот посбонларининг тошқирлиги, тергов ишларини ўта эҳтиёткорлик билан олиб боришлари натижасида 18 кун деганда жиноятнинг дастлабки аломати аниқланди. Жиззахда яшовчи Т. ва Ч. айбланувчи сифатида қўлга олиндилар.

— Тунги қотиллик олдиндан пухта ўйланган ва ўта эҳтиёткорлик билан амалга оширилган, — дейди Зомин тумани ички ишлар бўлими бошлиғи ўринбосари М. Бойзоқов. — Дастлаб Албина номаълум шахсларга эшикни очмаган. Шундан сўнг тунги «меҳмонлар» Нина ёрдамида уйга киришга муваффақ бўлишган.

Тергов натижалари шуни кўрсатмоқдаки, Холоденконинг жонига қасд қилиш ва хазинадан давлат пулини

ўмариш режаси Н. Смирновадан чиққан. Нина холис таклифи эвазига қотиллар ўз улушини ташлаб кетади, деб ҳаёл қилган бўлса, ажаб эмас.

Бироқ қотиллар изқуварларни чалғитиш ва гувоҳларни йўқотиш мақсадида олдин Нинани, сўнгра ўғли-Алексейни ҳам ўлдиришган.

Биз ушбу хонага келиб-кетувчиларнинг тахминий рўйхатини излай бошладик. Уларнинг кўринишлари ва бошқа белгилари ҳақида маълумотлар тўпланди. Натижада айбланувчи сифатида юқорида номлари зикр этилган шахслар ушланди. Ўмарилган пулларнинг бир қисми қайтарилди.

Қотиллар кетиш чоғида девордаги гиламга ўт қўйишган. Марҳумларнинг жасади қисман куйган. Айбланувчилар дастлабки тергов чоғидаёқ қотиллик қандай содир этилганлигини айтиб беришди.

Номаълум кимсалар Албинанинг хужжатлари ва бошқа керакли қозғалари бўлган сумчачани, стол устидаги ароқ шишаларини йиғиштириб кетишган. Улар хазинанинг калитини олиб, сумка ва бошқа нарсаларни қамиш орасига улоқтиришган.

Хужжатларни топиш учун кент майдондаги қамишзорни бир неча кун ўришга тўғри келди. Марҳумаларга урилган пичоқ эса Жиззахдаги каналлардан бирига ташланганлиги маълум бўлди. Канал суви тўхтатилиб, пичоқ ҳам ашёвий далил сифатида олинди.

Ушбу воқеа тафсилоти билан танишгач, ўз-ўзидан фожианинг олдини олса бўлармиди, деган савол туғилади.

Фожиа содир бўлмаслиги мумкин эди. Фақат атрофдагиларнинг бефарқлиги ва бепарволиги шунга олиб келди.

Албинанинг шахси ҳақида икки оғиз сўз. А. Холоденконинг эри йўқ, уйда ёлғиз яшаган. Мунтазам равишда спиртли ичимлик истеъмол қилган. Ёмон йўлга кирган. Ўз вазифасига мутлақо масъулятсизлик билан қараган. Ҳатто ишчиларнинг маошини уйда тарқатишгача бориб етган. Нотаниш кимсаларга кассадаги пулдан қарз бериб юбораверган. Фожиа содир бўлган куни ҳам қонунга ҳилоф равишда хазинада катта миқдорда пул сақланган.

36-МКК раҳбарлари разначи-кассир А. Холоденконинг бу ишларидан беҳабар эди, дейиш қийин. Ҳаммасини кўриб-билиб туришган. Лекин одам-

ларнинг тақдирига бефарқ қараш бунчалик қимматга тушишини ҳаёлларига келтиришмаган. Қизиғи шундаки, қотиллар кассани ўмариб кетишганда, идорада ҳатто қоровул ҳам бўлмаган. Ана сизга тантилик, ҳотамтойлик!

Фожиа содир бўлган 4 қаватли 16-уйда 72 хонадон мавжуд. Қидирув гуруҳи текширишда шу нарсани аниқладими, 16 та хона бўм-бўм экан. Бундай эгасиз уйлар дайдилар, безориларга бошпана бўлган.

Қолбуки, Ульяново шаҳрида уйга наватбада турганлар анчагина. Наҳотки, шаҳар Кенгашдаги ўртоқлар бундан беҳабар бўлишса? Бу шуни кўрсатадики, шаҳарда фуқароларнинг яшаш тарзи, уй-жойлардан фойдаланиш устидан назорат ниҳоятда суст. Буларнинг барчаси юқоридаги фожианинг содир бўлишига имкон яратди. Номаълум кимсалар ўз ниятларини амалга оширишлари учун ҳеч қандай хавф ва таъзия йўқлигига тўла ишониб, жиноятга қўл урганлари аниқ.

Содир этилган жиноятни очишда вилоят ички ишлар бошқармаси бошлиғи ўринбосари Г. Гайрян, вилоят прокуратурасининг муҳим ишлар бўйича терговчиси Х. Маматқулов, вилоят ички ишлар бошқармаси жи-

ноят қидирув бўлими ходимлари А. Нуруллаев, Н. Холбеков катта ташкилотчилик кўрсатдилар. Уларга Зомин тумани ички ишлар бўлими бошлиғи ўринбосари милиция майори М. Бойзоқов, жиноят қидирув бўлинмаси катта оператив вакили М. Маматқулов, участка вакили Х. Холбеков ва бошқалар яқиндан кўмак бердилар. Тергов-қидирув ишлари давом этмоқда. Тунги қотиллик тафсилоти батафсил очилиши шубҳасиз. Лекин ҳақли савол туғилади: бу шунчаки одатий фожиалардан бирими? Йўқ. Бу маънавий дунёси бузилган, одоб-ахлоқ билан ҳисоблашни унутган шахслар фожиасидир. Зотан: «Саёқ юрсанг, таёқ ейсан», — деб бекор айтилмаган.

Мақолага шу ерда нуқта қўйиш мумкин эди. Бироқ кейинги пайтда турли хил кўринишдаги қотилликларнинг кўпайиши одамни ўйга толдиради. Бу навбатдаги ношукурчиликнинг бирими? Мавжуд қонунларнинг жиноят олдини олишдаги ожизлигимиз?

Қаерда, қандай ҳолатда содир бўлишидан қатъий назар, қотилларга нисбатан қаттиқ ва узил-кесил чора қўллаш зарур. Шунда унга қўл ураётган ҳар бир кимса жазонинг шафқатсизлигидан чўчийди.

Агар биз баҳона излайдиган бўлсак, ҳар қандай жиноятчини оқлаш учун истаганча сабаб топишимиз мумкин. Қотиллик содир этилгач, тергов ишларининг чўзиб юборилиши ҳам айбланувчининг манфаатини кўзлайди. Натижада вақт ўтиши билан жиноятчи, ҳатто қотилнинг ҳам айби «тасодифан», «соғлиғи ёмонлиги», «руҳий ҳолати жойида эмаслиги» каби сабаблар билан хаспўшланishi мумкин. Пичоқ уриб кимнингдир умрига зомин бўлган қотилга енгил жазо берилиши ақлга сиғмайди. Қотиллик содир этилдики, демак, кимдир ҳаётдан кўз юмди. Тирик инсон умрига нуқта қўйилганга жазо ягона ва қатъий бўлиши шарт. Шунда: «Хўжм қатъий, шикоятга ўрин йўқ», — деган ақида ўз аксини топади. Ваҳшийлар ўзига берилажак жазони енгиллатиш учун кассасидаги жарақ-жарақ пул ҳам, таниш-билиши-ю, тирговчиси ҳам сариқчақага арзимаслигига ишонч ҳосил қилади.

Ҳозир-чи? Қузатишлар қотилликлар олдин ҳам шу иш билан шуғулланган кимсалар томонидан содир этилаётганлигини тасдиқламоқда. Умуман, қотилларнинг бошини силаш ва уларга енгиллик бериш қўйнимизда илон сақлаш билан барабар эмасми?

Бугунги кунда беғуноҳ кишиларнинг ваҳшийлар қўлида жон беришини қонунларимизнинг вочорлигига қарши исён деб тушунмоқ керак.

Ҳеч ким она қорнидан қотил бўлиб туғилмайди. Бунга ижтимоий муҳит айбдор. Биз эса жиноятчиликка қарши кураш етарли эмаслигидан нолиймиз. Бугун бизда жиноятнинг истаган тури топилади. Жиноятчилик миқдори ёмғирдан кейин бодраб чиққан қўзиқориндек кўпаймоқда. Унга қарши кураш бизнинг тузумимиз учун иснодми ёки фахр? Хато ва камчиликлар жабрини торта-торта кўзимиз пишиди. Серташвиш ҳаётда юрак ютиб яшайвериб жонга тегди. Ҳеч бўлмаса, келгуси авлод тинч-хотир-жам, хавф-хатарсиз яшати керак. Бу истақларимиз эса қонун билан ҳимоя қилиниши шарт.

Эҳром ЗИЕ,
Илҳом ТОҒА.

